

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak

SSN Mirosław Sadowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi P.P. i M.P.,

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
I ACa 5110/24,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 23 września 2025 r.,

oddala skargę.

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 27 czerwca 2025 r. P.P i M.P. (dalej: „skarżący”) złożyli
skargę na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w
Warszawie pod sygn. I ACa 5110/24. Skarżący wnieśli o:

1. Stwierdzenie przewlekłości postępowania w niniejszej sprawie
2. Wyznaczenie terminu rozprawy w ciągu 3 miesięcy od dnia wpłynięcia
do Sądu skargi na przewlekłość postępowania;
3. Przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz powoda kwoty 18.0000 zł

4. Przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz powódki kwoty 18.0000 zł
5. Zasądzenie na rzecz skarżących od Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie kosztów tego postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty po 300 zł dla każdego z powodów.

W uzasadnieniu skargi wskazano, iż w dniu 13 lipca 2020 r. strona powodowa wniosła pozew, w którym domagała się stwierdzenia nieważności umowy oraz zasądzenia na rzecz Powoda od Pozwanego wszelkich kwot, tytułem zwrotu świadczenia nienależnie spełnionego przez Powoda na rzecz Pozwanego, które zostało przekazane bez podstawy prawnej. Dopiero w dniu 27 września 2024 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny zasądził żadaną pozwem kwotę oraz ustalił stwierdzenie nieważności umowy kredytowej łączącej strony. Od wyroku strony wniosły apelację. 19 grudnia 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie otrzymał akta i zarejestrował sprawę pod sygn. akt: I ACa 5110/24. Należy podkreślić, że na dzień sporządzenia niniejszego pisma, Sąd Apelacyjny nie doręczył stronom odpisu apelacji ani nie wyznaczył terminu rozprawy w przedmiotowej sprawie. Postępowanie w niniejszej sprawie toczy się nieprzerwanie od lipca 2020 r. Pomimo upływu prawie 5 lat, nie doszło do prawomocnego zakończenia sprawy. Wydanie wyroku przez Sąd I instancji nastąpiło we wrześniu 2024r. tj. ponad 4 lata po wpłynięciu sprawy do sądu.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że odstępy czasowe pomiędzy poszczególnymi czynnościami procesowymi podejmowanymi przez Sąd nie mogą zostać uznane za rozsądne ani uzasadnione jakąkolwiek nadzwyczajną sytuacją. Należy bowiem podkreślić, iż od blisko 7 miesięcy Sąd Apelacyjny nie podjął żadnych działań procesowych.

Odpowiedź na powyższą skargę złożył Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie. W piśmie z dnia 13 sierpnia 2025 r. wnioskował o oddalenie skargi.

W uzasadnieniu pisma Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie wyjaśnił, że w niniejszej sprawie nie można stwierdzić bezczynności ani opieszałości Sądu

Apelacyjnego w Warszawie. Nie wystąpiły odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania czynności niezbędnych do rozpoznania sprawy skarżących. Postępowanie w tej sprawie nie jest prowadzone w sposób rozlekły.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t. j. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej – ustawa lub ustawa o skardze na przewlekłość), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Artykuł 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Judykatura Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 19 października 2017 r., III SPP 42/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18, z 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Ten utrwalony standard orzecznicy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki ETPC: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka - orzecznictwo, *Tom I - Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej

instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie *Guincho* przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie *Donnadieu* przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie *Pretto i inni v. Włochy*; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania pozwala na przyjęcie, że, nie jest ono prowadzone przewlekłe.

Sprawa została zainicjowana pozwem z 16 lipca 2020 r. W dniu 27 września 2024 r. zapadł wyrok przed Sądem pierwszej instancji.

Akta sprawy zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 19 grudnia 2024 r. wraz z apelacjami obu stron. Tego samego dnia sprawa została zarejestrowana w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie w systemie SLPS. Wylosowany został sędzia referent. Sprawę wpisano do repertorium ACa i skierowano do rozpoznania zgodnie z kolejnością wpływu. Zawiadomiono strony o składzie orzekającym. Postanowieniem z dnia 18 lipca 2025 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacji pozwanego oraz stwierdził brak podstaw do ustalania wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji powodów. Wezwano pozwanego do uiszczenia brakującej opłaty od apelacji w terminie 7 dni, pod rygorem odrzucenia.

Jak wynika z informacji uzyskanej od Przewodniczącego I Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 sierpnia 2025 r., sprawa zostanie rozpoznana zgodnie z kolejnością wpływu do referatu sędziego.

Zdaniem Sądu Najwyższego, na podstawie wyżej wskazanych okoliczności sprawy, nie można stwierdzić bezczynności ani opieszałości Sądu Apelacyjnego w Warszawie, gdyż nie wystąpiły odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania czynności niezbędnych do rozpoznania sprawy skarżącego. Zatem

nie można uznać by okres ten prowadził do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

[r.g.]